

Dosarul nr. 2r-133/20

Prima instanță: Judecătoria Bălți sediul central (jud. A. Roșca)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu)

## DECIZIE

8 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ  
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul  
judecătorii

Ala Cobăneanu  
Dumitru Mardari  
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Iurie Guza și Andrei Guza, reprezentanți de avocații Angela Procopciuc și Ion Procopciuc

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Anastasiei Guza, reprezentată de avocatul Angela Procopciuc împotriva Verei Jigău și Nicolae Guza cu privire la revocarea donației, încasarea plății de întreținere și a daunelor materiale

împotriva încheierii din 30 ianuarie 2020 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins demersul avocatului Angela Procopciuc privind reluarea procesului și admiterea succesiunii în drepturi în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Anastasiei Guza

constată:

La 16 ianuarie 2018, Anastasia Guza, reprezentată de avocatul Angela Procopciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Verei Jigău și Nicolae Guza, intervenienți accesorii Iurie Guza și Andrei Guza cu privire la revocarea donației, încasarea plății de întreținere și a daunelor materiale.

Întemeindu-și pretențiile în baza dispozițiilor art. 835, 836, 221 Codul civil, art. 80, 81 Codul familiei, art. 85, 166-167, 174 CPC, reclamanta a solicitat admiterea acțiunii, revocarea contractului de donație din 30 septembrie 2011 nr. 11994, autentificat notarial la biroul notarului Corina Pădurari, cu anularea înregistrării cadastrale a dreptului de proprietate din 30 septembrie 2011 după Nicolae Guza și Vera Jigău, obligarea părților la restituirea bunului donat în posesia și proprietatea ei și evacuarea părților din bunul imobil cu toate bunurile și membrii familiei sale, încasarea sumelor de pensie și ajutoare sociale achitate pe numele ei de către CTAS Bălți și Primăria mun. Bălți în perioada anilor 2016-2017 în mărime de 92 032 de lei din contul lui Nicolae Guza, încasarea în beneficiul ei din contul lui Nicolae Guza a pensiei de întreținere în sumă bănească fixă plătită lunar în mărime

de 1 000 de lei și a cheltuielilor suplimentare generate de gravitatea bolii în mărime de 1 000 de lei.

Prin hotărârea din 26 aprilie 2019 a Judecătoriei Bălți sediul central, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost revocat contractul de donație nr. 11994 din 30 septembrie 2011 încheiat între Anastasia Guza și Vera Jigău și Nicolae Guza.

A fost anulat dreptul de proprietate al Veri Jigău și Nicolae Guza asupra bunului imobil nr. XXXXX din mun. XXXXX str. XXXXX ap. X.

Au fost obligați Vera Jigău și Nicolae Guza să restituie Anastasiei Guza bunul donat apartamentul nr. X din mun. XXXXX str. XXXXX, nr. XXXXX.

Au fost evacuați Vera Jigău și Nicolae Guza cu toate bunurile și membrii familiei sale din apartamentul nr. X din mun. XXXXX str. XXXXX, nr. XXXXX.

În rest, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

La 26 aprilie 2019, Anastasia Guza și Iurie Guza, reprezentați de avocații Angela Procopciuc și Ion Procopciuc au depus cerere de apel preliminar împotriva hotărârii din 26 aprilie 2019 a Judecătoriei Bălți sediul central.

La 24 mai 2019, Vera Jigău și Nicolae Guza au depus cerere de apel preliminar împotriva hotărârii din 26 aprilie 2019 a Judecătoriei Bălți sediul central.

Prin încheierea din 2 august 2019 a Curții de Apel Bălți, au fost acceptate cererile de apel depuse de Anastasia Guza, Nicolae Guza și Vera Jigău spre examinare la Curtea de Apel Bălți cu intentarea procedurii de apel.

La 8 octombrie 2019, Iurie Guza și Andrei Guza, reprezentanți de avocatul Ion Procopciuc au depus cerere de alăturare la apelul declarat de Anastasia Guza.

Prin încheierea din 5 noiembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost suspendat procesul civil până la determinarea moștenitorului sau desemnarea persoanei împuternicite să acționeze în numele masei succesoriale (executor testamentar care are împuterniciri de administrare, custode sau administratorul masei succesoriale desemnat de notar ori administratorul insolvenței masei succesoriale) a defunctei Anastasia Guza.

La 27 ianuarie 2020, avocatul Angela Procopciuc a depus cerere privind reluarea procesului și admiterea succesiunii în drepturi, prin care a solicitat reluarea procesului civil la acțiunea Anastasiei Guza și admiterea succesiunii în drepturi a lui Iurie Guza și Andrei Guza după decesul apelantei Anastasia Guza, cu acordarea posibilității de a încheia contract de asistență juridică cu avocatul și prelungirea poziției de apărare.

Prin încheierea din 30 ianuarie 2020 a Curții de Apel Bălți, a fost respins demersul avocatului Angela Procopciuc privind reluarea procesului și admiterea succesiunii în drepturi în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Anastasiei Guza.

La 5 februarie 2020, Iurie Guza și Andrei Guza, reprezentanți de avocații Angela Procopciuc și Ion Procopciuc au declarat recurs împotriva încheierii din 30 ianuarie 2020 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii instanței de apel, pronunțarea unei noi decizii prin care să fie reluat procesul civil, admisă succesiunea în drepturi după decesul apelantei Anastasia Guza

și înlocuirea ei cu succesorii în drepturi Iurie Guza și Andrei Guza, cu restituirea cauzei la examinare în faza de apel.

În motivarea recursului au invocat că la XXXXX, Anastasia Guza a decedat, fapt confirmat prin certificatul de deces, ceea ce exclude participarea acesteia în continuare la judecarea procesului în apel, iar odată cu aceasta sunt încetate și împuternicirile avocatului reprezentant.

Au precizat că Iurie Guza și Andrei Guza sunt feciorii decedatei Anastasia Guza, astfel, interesele în litigiul dat nu sunt contrare apelantei, cât și gradului de rudenie – moștenitori legali de gradul I, permit succesiunea în drepturi chiar și în lipsa certificatului de moștenitor, care la moment nu este deschis din motiv că notarii solicită certificatul de naștere eliberat de autoritățile Republicii Moldova, dar nu a Germaniei.

Astfel, au considerat că au apărut motive și temeiuri pentru reluarea procesului suspendat în baza încheierii din 5 noiembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, în legătură cu deschiderea dosarului de succesiune legală și aprecierea cercului de moștenitori legal.

Au obiectat că instanța de apel a interpretat eronat institutul succesiunii în drepturi cu institutul de moștenire legală, or succesiunea presupune intervenirea în proces civil doar în drepturi procedurale, iar moștenirea în drepturi materiale.

Totodată, au menționat că în cazul lipsei masei debitoare, notarul niciodată nu va elibera certificatul de moștenitor legal sau testamentar, deci nu va fi posibil de continuat și finisat procesul civil în instanța de apel.

La fel, instanța de apel a examinat demersul în lipsa părților, lipsindu-i de posibilitatea de a se expune pe marginea acestuia, de a aduce probe.

Au mai notat că demersul de înlocuire a apelantei decedate cu succesorii ei în drepturi a fost înaintat în ședința de judecată din septembrie-octombrie 2019 până la suspendarea procesului civil, însă instanța de apel a lăsat neexaminat.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele dosarului rezultă că copia încheierii recurate a fost expediată la adresa electronică a avocaților Angela Procopciuc și Ion Procopciuc la data de 3 februarie 2020, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică (f. d. 244 vol. I).

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul la 5 februarie 2020 în termenul legal.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile invocate în recurs Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

După cum rezultă din materialele dosarului, la 26 aprilie 2019, Anastasia Guza și Iurie Guza, reprezentați de avocații Angela Procopciuc și Ion Procopciuc au depus cerere de apel preliminar împotriva hotărârii din 26 aprilie 2019 a Judecătoriei Bălți sediul central (f. d. 125 vol. I).

Tot actele cauzei atestă că la 8 octombrie 2019, Iurie Guza și Andrei Guza, reprezentanți de avocatul Ion Procopciuc au depus cerere de alăturare la apelul declarat de Anastasia Guza (f. d. 215-217 vol. I).

Este cert și faptul că la XXXXX, Anastasia Guza a decedat (f. d. 220 vol. I).

Ca urmare, prin încheierea din 5 noiembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost suspendat procesul civil până la determinarea moștenitorului sau desemnarea persoanei împuternicite să acționeze în numele masei succesoriale (executor testamentar care are împuterniciri de administrare, custode sau administratorul masei succesoriale desemnat de notar ori administratorul insolabilității masei succesoriale) a defunctei Anastasia Guza (f. d. 224-225 vol. I).

Se mai constată că prin încheierea din 30 ianuarie 2020 a Curții de Apel Bălți, a fost respins demersul avocatului Angela Procopciuc privind reluarea procesului și admiterea succesiunii în drepturi în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Anastasiei Guza (f. d. 241-243 vol. I).

Verificând legalitatea și temeinicia încheierii contestate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că încheierea din 30 ianuarie 2020 a Curții de Apel Bălți este adoptată cu încălcarea normelor de drept material și procedural, respectiv, nu poate fi menținută.

Astfel, la caz este de principiu că Anastasia Guza a decedat la XXXXX, astfel că instanța de apel corect, la examinarea demersului privind reluarea procesului și admiterea succesiunii în drepturi, a aplicat prevederile Codului civil în vigoare din 1 martie 2019, cu privire la succesiune.

În același timp, instanța de recurs notează că instanța de apel, deși a aplicat prevederile acestui nou cod, eronat a făcut referire la dispozițiile art. 2548, respectivele prevederi neavând relevanță situației din speță.

În acest context, se va menționa că în conformitate cu prevederile art. 2162 alin. (1) Cod civil (în vigoare din 1 martie 2019), moștenirea este transmiterea patrimoniului (masa succesorală) unei persoane fizice decedate (defunct, cel care a lăsat moștenirea) către una sau mai multe persoane (moștenitori), iar alin. (2) a acestei norme prevede că, în măsura în care cel care a lăsat moștenirea nu a dispus altceva prin testament, moștenirea trece la moștenitorii legali.

La fel, potrivit art. 2177 alin. (1) Cod civil (în vigoare din 1 martie 2019), devoluțiunea moștenirii are loc conform dispozițiilor prezentei cărți (moștenire legală), în măsura în care nu există un testament valabil.

Iar conform prevederilor art. 2178 alin. (1) Cod civil (în vigoare din 1 martie 2019), fac parte din clasa întâi de moștenitori legali descendenții defunctului.

Așadar, pornind de la circumstanțele speței, prin prisma normelor de drept evocate supra, instanța de recurs relevă că la caz, materialele denotă incontestabil că moștenitorii legali de clasa întâi ai defunctei Anastasia Guza sunt feciorii acesteia Andrei Guza și Iurie Guza, ceea ce se atestă prin declarațiile notariale, anexate de către avocatul Angela Procopciuc în susținerea demersului privind reluarea procesului și admiterea succesiunii în drepturi (f. d. 231-240 vol. II).

Drept urmare, la caz, este prezentă moștenirea legală, care potrivit noilor prevederi din Codul civil în vigoare din 1 martie 2020, operează conform claselor de moștenitori legali.

Totodată, instanța de recurs menționează că moștenirea trece la moștenitor cu condiția că acesta nu a renunțat la moștenire, fapt ce direct rezultă din dispozițiile art. 2389 alin. (1) Cod civil (în vigoare din 1 martie 2019) - moștenirea trece la moștenitorul îndreptățit sub rezerva dreptului său de a renunța la moștenire (devoluțiunea moștenirii).

În același timp, art. 2390 alin. (1) - (3) Cod civil (în vigoare din 1 martie 2019), stipulează că, cu excepțiile prevăzute de lege, moștenitorul nu mai poate renunța la moștenire dacă el a acceptat-o în mod implicit, conform alin. (2), sau în mod expres, conform alin. (3). La expirarea termenului de renunțare, moștenirea se consideră acceptată de către moștenitor. În acest caz, dispozițiile art. 139 alin. (1) lit. e) nu se aplică în raport cu moștenitorul persoană ocrotită sau minor. Moștenitorul poate depune o declarație de acceptare a moștenirii în formă autentică la notarul care desfășoară procedura succesorală înainte de expirarea termenului de renunțare. Declarația poate fi autentificată la oricare notar sau altă persoană abilitată să autentifice acte juridice.

Astfel fiind, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel urma să examineze demersul avocatului Angela Procopciuc privind reluarea procesului și admiterea succesiunii în drepturi anume prin prisma acestor prevederi legale, să verifice circumstanțele importante și relevante acestei situații, inclusiv momentul cu privire la renunțarea lui Andrei Guza și Iurie Guza la moștenire.

Distinct de aceste constatări, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa încheierea din 30 ianuarie 2020 a Curții de Apel Bălți și de a restitui cauza în instanța de apel, pentru rejudecarea cererii cu privire la reluarea procesului și admiterea succesiunii în drepturi.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Iurie Guza și Andrei Guza, reprezentanți de avocații Angela Procopciuc și Ion Procopciuc.

Se casează încheierea din 30 ianuarie 2020 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Anastasiei Guza, reprezentată de avocatul

Angela Procopciuc împotriva Verei Jigău și Nicolae Guza cu privire la revocarea donației, încasarea plății de întreținere și a daunelor materiale, cu restituirea cauzei pentru rejudecare la Curtea de Apel Bălți.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,  
judecătorul

judecătorii

Ala Cobăneanu

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu